

Je to mega!

Anna Josefína Nováková (studentka Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK)

Čím dál častěji se kolem mě začalo vyskytovat slovo *mega*. *Mega* tamto a film, a ještě támhleto, taky písnička a najednou bylo úplně všechno *mega*, včetně granulí pro psa.

Po čase jsem zjistila, že jazyková adaptace u mě zafungovala stejně dobře, jako bych byla někde v cizině – začala jsem *mega* sázet před každým druhým slovem. Rozhodla jsem se, že potřebuju odbornou jazykovou pomoc, a obrátila jsem se na stránky Českého národního korpusu (korpus je internetová databáze různorodých textů, včetně přepsaných mluvených projevů), abych se ujistila, že je se mnou všechno v pořádku. Zjistila jsem, že *mega* se používá v různých kontextech hlavně v mluveném jazyce, ale vyskytuje se i v psaných textech. Euforie!

Co *mega* znamená?

V Mezinárodním systému jednotek *mega* označuje mocninu 10^6 , tj. milion základních jednotek. Používá se samostatně jako označení pro milion, tudíž jeden milion se dá říct jako „Jeden/jedna mega“ (navzdory tomu, že zakončení je typické pro ženský rod a že analogický výraz milion je zase rodu mužského neživotného, řadí se *mega* stejně jako mnoho dalších hraničních slov k rodu střednímu). Dále se vyskytuje ve funkci přídavného jména *To bylo mega* ve významu ‚To bylo skvělý/vynikající/úžasný‘ nebo ve funkci příslovce *To bylo mega dobrý* ve významu ‚To bylo hodně/fakt, dost, neskutečně skvělý‘. Jako dobrý příklad poslouží i propagace nákupní horečky spojením *mega výprodej/slevy* nebo i název knihkupectví *Megaknihy*. První dvě spojení lze chápat dvěma způsoby: buď jsou slevy/výprodej opravdu monstrózní a vysoké (veliké), nebo jsou výborné a skvělé. Tím se dostáváme k dalšímu významu slova: *mega* jako označení pro velký rozměr. Zmíněné knihkupectví tak prodává buď opravdu senzační díla, nebo knihy o kolosálních rozměrech. Pokud se ještě vrátíme k jednotkovému systému, zjistíme, že slovo *giga* (*giga skvělý, slevy*) ani další předpony se k vyjádření intenzifikace nepoužívají, i když vyjadřují větší množství než milion.

Co se týče frekvence výskytů v pozitivních a negativních kontextech, výrazně dominují spojení v pozitivním smyslu (*Jaký byl koncert? Prostě senzační! Mega úspěšný/dobrý/super*). K pouštění byl i výskyt *mega najs* na sociální síti: uživatelka foneticky zapsala anglické slovíčko *nice* a v komentáři *Mega najs botky* tak vyjádřila svou lásku k nim a doprovodila ji několika srdíčky. Čeština ale uživatelům druhý zmíněný kontext vytvořit dovoluje, setkala jsem se se spojeními typu *mega hrozný, mega fuj* (*Ten film byl fakt mega hroznej, fakt strašidelnej*).

A proč se nám ale ten milión vloudil do aktivního užívání? Po autodiagnóze jsem zjistila, že ono slovo používám ze dvou důvodů. Zaprvé, abych se vyhnula slovům *hrozně, strašně* a přílišně. Vadí mi, že tato spojení plně nevyjadřují moje pocity, jen je využívám jako jakýsi zesilovač, který nakonec celý význam shodí. To vysvětluje i to, proč se méně často říká *mega hrozný* – jako by taková přídavná jména už svůj negativní obsah nepotřebovala podtrhávat nebo násobit.

A zadruhé, je to skvělý příklad jazykové ekonomie. Než ze sebe vysypu „bylo to neskutečně vynikající“, posluchač mi usne. *Mega* často vyjadřuje vše, co chci sdělit. A ještě je to krátké. Po této sebeanalýze mi také došlo, že se to slovo kolem mě i u mě vyskytuje jen v neformální komunikaci: na

sociálních sítích, v chatu, v rozhovoru s kamarády, v SMS zprávách (náhodně i v různých periodikách), ale osobně bych si ho netroufla napsat do časopisu, do školní práce, do e-mailu adresovaného vyučujícímu. Pokud se nejedná o stylizaci, tak si myslím, že by si oficiální komunikáty (veřejné diskuse, oficiální dokumenty, zpravodajství atd.) měly zachovat určitou tvář a důstojnost a těmto stylově nižším spojením se i nadále vyhýbat.